

УДК 7.071.1/161.225.1

Роман Яців

проректор з наукової роботи ЛНАМ,

кандидат мистецтвознавства,

професор кафедри

історії і теорії мистецтва

<https://orcid.org/0000-0003-1509-5367>

Ритмічний код Еммануїла Миська: екзистенційні рушії і націлена творча дія

Анотація. Творчість Еммануїла Миська сприймається у цілісності реалізацій його професійної та громадянської місії в середовищі Львова, а також в загальноукраїнському масштабі та в міжкультурних діалогах. Розглянуто кілька векторів самоствердження Е. Миська – як мистця, наставника молоді і педагога, адміністратора, ректора, голови Львівського відділення Українського Фонду Культури, члена-дорадника різних державних і громадських інституцій тощо.

Ключові слова: скульптор, педагог, мистець-інтелектуал, екзистенція, жанрово-тематична палітра.

Кожна масштабна (за суспільними замірами) індивідуальність, що залишила свій слід у тій чи іншій діяльній сфері, окрім звичних кількісно-якісних показників в оцінках нащадків зберігає і певні риси енергетизму, структури індивідуальної психіки. Такий коефіцієнт життєвої активності найкраще фіксує ритмічний код – субстанція генетичної «зарядженості» кожної людини зокрема. Для Еммануїла Миська (1929–2000) категорія ритму є більш ніж промовистою, оскільки в темпераменті цього мистця, педагога і громадсько-культурного діяча спрацьовувала невидима сила потреби самореалізації в широкому діапазоні питомих здібностей.

З відстані часу ім'я Е. Миська сприймається у цілісності реалізацій його професійної та громадянської місії в середовищі Львова, а також в загальноукраїнському масштабі та в

міжкультурних діалогах. В умовній ієрархії його діяльнiсних пріоритетів першою була творчість. Саме від цієї позначки розвинулися всі вектори самоствердження – як мистця, наставника молоді і навчителя скульптурного фаху, адміністратора, ректора Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва (завдячуючи його зусиллям реорганізованого у Львівську академію мистецтв), голови Львівського відділення Українського Фонду Культури, члена-дорадника різних державних і громадських інституцій. Ноша офіційності, хоч і була тягарем для фізичного здоров'я Еммануїла Миська, все ж трансформувалася у позитивне емоційне поле, в якому він міг впливати (і впливав) на рівень міжособистісних (а також міжінституційних) комунікацій. Формат контактів поживлявав екзистенційні реакції Е. Миська як скульптора, при виборі ним об'єктів уваги в портретуванні, творенні образів сучасників. Небуденна інтуїція мистця консолідувала і його творчу волю на створення програмних образів України, персоніфікованих численними героями – мистцями та інтелектуалами, діячами літератури і науки, політиками і духівниками.

Відтак усе, створене й осмислене Еммануїлом Миськом, зводиться до трьох векторів його самоствердження в усіх іпостасях.

Вектор перший – емоційний.

Його репрезентують наступні характеристики:

- чуттєве проникнення в середовище, відчуття близької дистанції до людини, сприйняття її у питомих індивідуальних характерологічних рисах;

- у комунікації – заохочення до щирості, рівності, здатність зрівнятися в тематичному колі спілкування, безпосередність поведінки;

- здатність опанувати власною психоемоційною системою, не впадати у розпач, знаходити в собі сили для розв'язання надскладних задач у кожній зі сфер професійної діяльності або життєво-побутових обставин;

- готовність поділитися (і не лише з друзями) будь-якими ситуативними благами чи перевагами, відчуття незручності перед колегами щодо переваг, наданих йому відповідним суспільним статусом;

- вміння радіти життю, нестримне бажання дарувати радість іншим у розмаїтих креативних

(нерідко й гострих, автокарикатурних) формах.

Вектор другий – естетичний. Його репрезентують:

- постійна робота над собою, над вдосконаленням своєї професійної майстерності;

- інтуїтивне відчуття контексту, з яким високі (елітарні) світові культурно-мистецькі стратегії зближувалися з його етнічним походженням, з його індивідуальним світобаченням;

- відверта, інколи жорстка, розмова з собою, щодо авторської мистецької мови, наявності в ній відлуння власної душі та концептуальних рис сучасного образотворчого мистецтва;

- іронічне ставлення до безтурботної «гри у форму», в експериментаторстві як протиполюсу пошуку внутрішньо вмотивованої форми, яка є носієм певного поетико-філософського смислу;

- вперта, системна праця над усією сукупністю формально-образних проблем скульптури, у яких реалізується авторська екзистенція. У цьому – метафізична природа стилю його ліпки.

Вектор третій – ціннісний. Його репрезентують такі чесноти:

- відстоювання гуманістичної домінанти в своїх творчих устремліннях, реалізованих у жанрово-тематичній палітрі його праць;

- еволюційний характер авторської антропософії в космосі його, люблячого життя і конкретну Людину, серця;

- неприйняття фальші, цинізму, страху, лукавства;

- прагнення пізнати дедалі складніші механізми Любові як Божого Дару, яка розкривається

у множинності проявів у живій повсякденності;

- щоденне наближення до власної ідентичності (емоційної, культурної, національної) через нові й нові практики осмислення Людини в проекції метафізики;

- конструювання духовно-етичних смислів, як мережі єдиного ціннісного імперативу, з центричністю Духа та людського сумління;

- дар побачити в малому велике й бажання стати на сторожі добра в універсальному (загальнолюдському) значенні.

У такій структурі проявів індивідуального ритмічного коду й проявилось все розмаїття творчого і громадянського чину, реалізованого Еммануїлом Миськом упродовж свого життя.

ANNOTATION

Roman Yatsiv. Emmanuil Mysko: rhythmic code, Existential Motives and Targeted Creative. Action

Emmanuel Miska's creativity is perceived in the integrity of the realization of his professional and civic mission in the environment of Lviv, as well as nationwide and in intercultural dialogues. Several vectors of self-affirmation of E. Miska - as an artist, mentor of youth and teacher, administrator, rector, chairman of Lviv branch of the Ukrainian Culture Fund, member-advisor of various state and public institutions, etc. are considered.

Keywords: sculptor, teacher, intellectual artist, existence, genre-themed palette.